

Agendapunt 7.b Terugdringen primaire epilepsie bij rashonden

Inleiding

Epilepsie is een potentieel levensbedreigende aandoening. Wanneer een hond epilepsie heeft, heeft dit grote gevolgen voor de hond zelf, de eigenaar en de omgeving. Het is een aandoening waar iedereen mee bekend is omdat ook mensen zijn die epilepsie hebben.

Er is veel media-aandacht geweest voor epilepsie bij rashonden. Daarbij heeft ook de minister aangegeven dat er maatregelen genomen dienen te worden om de kans op de epilepsie via de fokkerij te verkleinen.

Epilepsie is een probleem dat al lang bestaat en bij meerdere diersoorten, inclusief de mens, en niet uitgebannen lijkt te kunnen worden.

Epilepsie is een verzamelterm voor een uiting van meerdere ziektebeelden. Wanneer er sprake is van erfelijke epilepsie, is er met een goed fokbeleid een mogelijkheid om het risico op erfelijke epilepsie in de volgende generatie te verkleinen. Er zijn rassen waar epilepsie een groter probleem is; er zijn ook rassen waar epilepsie is teruggedrongen met behulp van een gericht fokbeleid. Wanneer we kijken bij de rassen waarbij het gelukt is om epilepsie terug te dringen, is het startpunt altijd geweest dat meldingen zijn geregistreerd.

Om meldingen te registreren is het belangrijk dat de meldingen opgevolgd worden. Nog belangrijker is het dat we het melden van epilepsie stimuleren. Een belangrijk onderdeel daarvan is dat we accepteren dat epilepsie kan voorkomen en dat we honden van die fokker blijven gebruiken. We weten immers dat die fokker eerlijk is en meldt. En dus niet de fokker en zijn/haar honden negatief bejegenen. Willen we erfelijke epilepsie terugdringen dan moeten we daar samen aan werken en zorgen dat meldingen gedaan worden.

Meldingen hebben consequenties. De hond zelf is uiteraard niet geschikt voor de fokkerij. Los of de hond erfelijke epilepsie heeft, ook wanneer een andere oorzaak epilepsie of epileptiforme aanvallen veroorzaakt, is deze hond is niet gezond. De overige consequenties worden hierna weergegeven.

Leden

Het beleid voor het terugdringen van epilepsie is al eerder met de leden gedeeld. De coronapandemie zorgde ervoor dat het niet mogelijk was om samen te komen, samen te discussiëren en ideeën uit te wisselen. We hebben daarom video's opgenomen. Veel leden hebben hierop input geleverd, waarvoor dank. Het was duidelijk dat het in de video voorgestelde beleid niet op draagvlak kon rekenen. De feedback was divers, veel rasverenigingen en fokkers gaven aan dat de consequenties te groot waren, dat de diagnose erfelijke epilepsie te moeilijk was en dat deze strenge selectie op deze ene ziekte tot stijging van inteelt en verwantschap leidt en het wachten is tot volgende problemen de kop op steken. Er waren ook reacties die juist deze verregaande maatregelen ondersteunden.

Epilepsie kan alleen teruggedrongen worden wanneer we samenwerken, wil je kunnen samenwerken dan is er draagvlak nodig. Vandaar dat dit AV stuk een beleid aangeeft, dat voor alle rassen haalbaar is. Rasverenigingen die aangeven dat er binnen hun ras problemen spelen kunnen rasspecifieke

afspraken maken. Op die manier kunnen voor dát ras van belang zijnde extra maatregelen genomen worden.

Nationale wet- en regelgeving

De kynologie ligt al langere tijd onder een vergrootglas. Als enige georganiseerde instantie in Nederland met betrekking tot de fokkerij van honden in Nederland, zal ons beleid nauwlettend in de gaten gehouden worden. Het is te verwachten dat dit beleid zal zorgen dat er kritiek komt, mede omdat eerder een verdergaan beleid is voorgesteld. De kritiek zal er altijd zijn.

Belangrijk daarbij is wij de enige zijn die deze openheid en transparantie bieden. Dat er geen nationaal meldpunt is. Dat er van andere honden (anders dan stamboomhonden) geen inzicht is in ouders en voorouders. Bij alle honden anders dan stamboomhonden wordt epilepsie als een toeval gezien, als een pech van het individu. Dat ontslaat ons niet van de plicht om ons best te doen om erfelijke epilepsie terug te dringen, maar zet de hondenfokkerij in Nederland wel in een bepaald perspectief.

De Minister heeft in haar brief van maart 2020 specifieke vragen met betrekking tot epilepsie beleid beantwoord aan de kamer. In de brief wordt ingegaan op de positie van de Raad van Beheer en de toezegging die we hebben gedaan om beleid te ontwikkelen en te implementeren om de epilepsie terug te dringen.

Terugdringen primaire epilepsie

Het terugdringen van primaire epilepsie kan alleen plaatsvinden wanneer een aantal maatregelen tegelijkertijd wordt ingezet. Het beleid start met het melden van epilepsie (de lijder). Vervolgens worden maatregelen op basis van de melding genomen.

Meldpunt

Belangrijk startpunt is om een 'meldpunt' te hebben voor meldingen van epilepsie (en andere ziekten).

Dit meldpunt moet:

- Toegankelijk zijn voor fokkers, leden, hondeneigenaren etc.
- Gepromoot worden via mediakanalen (website, Facebook, Raadar etc)
- Laagdrempelig zijn
- Een goede follow-up krijgen vanuit kantoor (onderbouwing vragen van de melding, registratie, doormelding aan de betrokken rasvereniging(en) etc)

Om te voorkomen dat het meldpunt een soort 'kliklijn' gaat worden, wordt bij de epilepsie melding altijd om een onderbouwing gevraagd van de melding met een dierenartsverklaring. Het informeren van de rasvereniging(en) en de fokker/eigenaar is een essentieel onderdeel.

Diagnose epilepsie

Wanneer de diagnose epilepsie is gesteld, mag er niet meer met de desbetreffende hond gefokt worden. Het is mogelijk dat deze hond niet aan primaire epilepsie lijdt, maar secundaire epilepsie

heeft. Secundaire epilepsie betekent dat de hond door een ander probleem epileptische aanvallen heeft (bijv. hersentumor, leverprobleem etc).

Second opinion/herroeping

Mocht een hond toch geen epilepsie hebben dan moet dit ook aangegeven/doorgegeven kunnen worden. Een herroeping is dus mogelijk en zorgt dat de hond en de ouderdieren van de hond voor de fokkerij geen restricties meer kennen.

Protocol primaire epilepsie

De Raad van Beheer zal werken aan een protocol tot vaststelling diagnose van primaire epilepsie.

Aangezien de hond zelf, waarbij epilepsie wordt gemeld, in eerste instantie geen invloed heeft op andere dieren, is de verklaring van de dierenarts voldoende. Wel dient het ziektebeeld aan een aantal voorwaarden te voldoen, zoals leeftijd eerste aanval, aantal aanvallen en tussen de epilepsie aanvallen zijn er geen afwijkingen in het klinisch beeld, neurologisch en bloed- en urineonderzoek.

Weergave van meldingen

Wanneer er door de eigenaar of fokker gemeld is dat een hond epilepsie heeft, moet dit ook bekend worden gemaakt. De rasvereniging(en), de fokker en de eigenaar zullen altijd geïnformeerd worden. Het is ook mogelijk om dit bij de hond zelf te registreren in het digitale account, maar niet openbaar te maken via Dutch Dog Data. Uiteraard moeten de eigenaren van de ouderdieren worden geïnformeerd. Het is ook mogelijk om alle gegevens openbaar te maken via Dutch Dog Data. De kans bestaat echter dat hierdoor mensen niet meer zullen melden, omdat de consequenties zijn dat openbare informatie wordt misbruikt door derden om fokkers aansprakelijk te stellen voor het inzetten van dieren die (ver) gerelateerd zijn aan een lijder.

Fokverbod/limited registration

Wanneer de melding van epilepsie is opgevolgd en vast is komen te staan dat dit met grote zekerheid primaire epilepsie betreft, kan de hond een fokverbod of limited registration krijgen. De ouderdieren krijgen een bijschrijving en de eigenaren van de ouderdieren worden hierover geïnformeerd. In het account van de honden kan dit vastgelegd worden, zodat ook bij overdracht van de hond deze informatie bekend blijft bij toekomstige eigenaren.

In een ander agendapunt tijdens deze Algemene Vergadering wordt een algemeen voorstel ten aanzien van het fokverbod behandeld.

Maatregelen

De leden worden gevraagd in te stemmen met de volgende maatregelen ter vermindering van epilepsie:

-
1. Een lijder aan epilepsie wordt uitgesloten van de fokkerij (krijgt een fokverbod);
 2. De combinatie van ouderdieren van een lijder mag niet herhaald worden;
 3. Wanneer een ouderdier van een lijder in een andere oudercombinatie wederom een lijder aan epilepsie voortbrengt, wordt het ouderdier definitief uitgesloten van de fokkerij (en krijgt dus ook een fokverbod).

De maatregelen gaan altijd in nadat de melding is opgevolgd en geldt voor dekkingen nadat de eigenaren van de ouderdieren zijn geïnformeerd.

Rasspecifieke maatregelen

Andere maatregelen worden niet algemeen ingezet en zullen in overleg met de betrokken rasverenigingen opgesteld worden.

Voor die rassen waarbij epilepsie als een probleem geldt, zal via convenanten aanvullende voorwaarden aan het inzetten van de dieren worden gesteld (conform artikel III.14A KR). Te denken valt aan het verhogen van de minimale leeftijd voor inzet in de fokkerij, het beperken van de inzet van familieleden van lijders, etc. Dit zal altijd in overleg met de rasvereniging(en) opgezet worden en geldt voor alle honden van het ras ongeacht of de fokker lid is van de rasvereniging(en).

Voorstel aan de leden

Het bestuur adviseert de leden om in te stemmen met bovenstaand AV-voorstel met maatregelen met betrekking tot epilepsie.

Bijlage:

Protocol diagnose primaire (idiopathische) epilepsie

(bron: International veterinary epilepsy task force consensus proposal: diagnostic approach to epilepsy in dogs)

Aangezien de diagnose primaire of idiopathische epilepsie een diagnose is basis van uitsluiting van andere oorzaken blijft het altijd een waarschijnlijkheidsdiagnose. Daarbij is het "better safe than sorry" principe opgenomen. Er zijn een paar kenmerken van idiopathische epilepsie waar de melding aan moet voldoen voordat er consequenties voor andere dieren aan verbonden kunnen worden. Er zijn ook onderzoeken (MRI-onderzoek en EEG) die mogelijk zijn, maar deze zijn zeer kostbaar, waardoor deze niet verplicht gesteld kunnen worden. Wel is het mogelijk om deze in te zetten om de primaire oorzaak van de epilepsie te achterhalen. De fokker en de eigenaar van de hond zouden hierin moeten samenwerken, dit is echter niet af te dwingen.

Veterinair is er consensus dat er aan de volgende minimale kenmerken voldaan moet worden om tot de (voorlopige) conclusie van idiopathische epilepsie te komen:

- Epileptische aanvallen (onderscheid tussen syncope, narcolepsie, neuromusculaire zwakte, dwangbewegingen (compulsive disorder), vestibulaire aanval, Paroxymale dyskinesie en idiopathische hoofd tremoren en epileptische aanval)
- Eerste epileptische aanval op een leeftijd tussen de 6 maanden en 6 jaar.
- Meerdere aanvallen per jaar (meer dan 2 per jaar)
- Tussen de epileptische aanvallen zijn er geen afwijkingen bij klinisch en neurologisch onderzoek
- Tussen de epileptische aanvallen zijn er geen afwijkingen in bloedonderzoek en urineonderzoek. Onderzoek bevat de volgende onderdelen:
 - o Compleet bloedbeeld
 - o Serum biochemie met: natrium, kalium, chloride, calcium, fosfaat, ALT, ALP, totaal bilirubine, ureum, creatinine, totaal eiwit, albumine, glucose, cholesterol, triglyceride en de galzuren of ammoniak (laatste twee moet de hond gevast hebben)
 - o Urineonderzoek met: soortelijk gewicht, eiwit, glucose, pH en sediment analyse.

Aanvullend onderzoek voor herroeping/second opinion:

MRI-onderzoek geeft geen afwijkingen

EEG (Electro Encephalo Gram) beoordeling passend bij idiopathische epilepsie

Praktijk in Nederland

Onderzoek onder Nederlandse dierenartsen (eerstelijns praktijken) geeft aan dat een deel van de dierenartsen niet zeker is over de diagnose van idiopathische epilepsie. Deze dierenartsen zullen waarschijnlijk honden doorsturen naar specialisten voor de diagnose. Het gebruik van bovenstaande diagnostische criteria is echter heel hoog (score van 8 uit 10). Dit beeld laat zien dat wanneer Nederlandse eerstelijns dierenartsen de diagnose idiopathische epilepsie stellen, deze voldoende

betrouwbaar is. (bron: Epilepsy in veterinary patients: perspectives of Dutch veterinarians in first-line practice)